

Posamezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljku ob 5. jutraj.
— Naročnina znaša: v Ljubljani v upravištvu mesečno K 1—, z dostavljanjem na dom K 1-20; s pošto mesečno K 18—, polletno K 9—, četletno K 4-50, letno K 1-50. Za izposojnino celoletno K 28—.
— Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.
Uredništvo in upravištvu je v Franciskanih ulici 8.
Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravištvu.
Nekrpana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmi vrsta, posredna in zalivale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.
— Telefon številka 118.

Klerikalen boj proti „Jutru“.

Boj proti „Jutru“ pomeni boj proti dobremu in resnemu časopisu, ki brezobzirno in nepristransko govori resnico in odkriva vse one slabosti in nepoštenosti, pod katerimi trpijo širši sloji.

Pod klerikalnim pritiskom ne trpi danes le meščanstvo in delavstvo — ker se je to še pravčasno rešilo klerikalnih osrečevalcev, ampak pred vsem naš kmet, ki je postal žrtev klerikalnih nakan. To čuti naš kmet že sedaj, še bolj pa bo videl čez par let. Oni, ki so izprevideli že sedaj, so hitro spoznali ceno dobrega časopisa in so stopili med naše vrste.

Dopisi in pisma, ki jih dobivamo z dežele, nam kažejo, da smo danes znani v vseh krajih slovenske domovine in da uživamo opravičeno zaupanje našega ljudstva vključno škofskim poslanicam.

Ob času, ko je bil naš list hud boj s klerikalnim in duhovniškim časopisjem, je bila javnost na naši strani. Vključno temu, da so klerikalci nas opravičevali z raznimi izmišljenimi napadi, so se izkazale naše trditve glede klerikalnih lumparij kot resnične in to je bila zmaga „Jutra“. To zmago je izbojevalo „Jutro“ s svojo odločnostjo in klerikalno časopisje kaže zadnje čase, da mu to ni po volji. Vidi se torej, da le z veliko odločnostjo moramo izbojevati zmago proti klerikalni sili in zato pojde „Jutro“ isto odločno pot za resnico in pravico, kakor doslej. Zmaga časopisa pa je zmaga vseh, ki stoje za njim, torej je zmaga vseh onih, ki z nami vred žele, da se zjasni nad našo domovino in gredo z zaupanjem za nami ter se ne dajo ostrašiti od nobenih klerikalnih strahov. Naše prijatelje na deželi, pa prosimo, da vpoštevajo to, da omejujemo svoj boj predvsem na Ljubljano. Ljubljanske občinske volitve so važne za vso deželo. Zato je treba uničiti najprej klerikalne nakane v Ljubljani. Ravno v tem boju pa bomo imeli najbolj priliko ogledati si našo klerikalno armado. „Jutro“ v tem boju stopa v prvih vrstah in se bori brezobzirno proti onim ljudem, ki so hoteli z nemško pomočjo uničiti napredno lice našega stolnega mesta. Zmaga zadnjih dni nam kažejo pot naprej. Zmaga pa ne bodo samo naše, ampak vseh onih tisocev ljudstva, ki gredo z nami v navdušenjem in katerih ni strah se boriti tudi s tako ostudnim sovražnikom kot so naši klerikalci!

Iz slovenskih krajev.

Iz Žirov. V nedeljo, 26. marca bo predaval v „Sokolskem domu“ g. profesor K. Stranecki iz Idrije o jako zanimivi in za vsakogar potrebni in poučni snovi. „O razvoju in postanku naše zemlje in pričetku na njej“. Z-

leti in pričakovati je, da se tega predavanja udeležijo kar največje število vseh razumnih Žirovcov.

Iz Trsta. Na stotine slovenskih družin, ki prebivajo okrog Sv. Jakoba, pri Sv. Mar. Magd. Zg. in na Razpotju-Rocol, zanemarjajo svoje odrasle hčere in sinove v njih nadaljni izobrazbi s tem, da jih ne pošiljajo v prav nobeno slovensko družbo. Puščajo jih po večerih pohajkovati po tržaških ulicah ne glede na to, ali pridejo o pravem času iz dela domov, ali pa se nahajajo v kaki manj dostojni družbi. Res je treba konstatirati, da se otroci največkrat niti ne zmenijo za opomine svojih starišev, ter jim odgovarjajo v hudem razburjenju seveda v laškem jeziku, kaj jih to briga, kaj jim mar, kaj oni počenjajo in enake stvari. — Seveda so stariši tudi v veliki meri krivi takega početja. Dokler imajo skrbeti za otroke, da so oblečeni, da dobijo hrano itd., morajo gledati tudi na to, da dobijo otroci tudi po končanih šolskih letih neobhodno potrebno lepo oliko, da se znajo obnašati v dostojnih družbah, ter da tudi pokažejo, da jim je tudi izven šolskih klopi pouk dobrodošel. Vsakdo, ki skrbi v tem smislu za svojo dečo, bo imel z njo tudi prijetne urice, se bo zabaval z njo, ter bo tudi ponosen na svojo hčer, na svojega sina, ki bosta nastopila v prijetni in dostojni družbi. — Dragi stariši! Vi, ki imate šolskim klopem odrasle otroke, pustite jih v slovenska društva, pripeljte jih sami. Naj se izobražujejo v milem slovenskem jeziku, ker tržske ulice jim tega ne nudijo, naj zahajajo s poštenimi ljudmi, ki vam jamčijo za lepo izobrazbo, za pošteno spremstvo in za duševni razvoj Vaših otrok! Koliko pevskih društev Vam bo iz srca hvaležno, ako mu izročite Vaš naraščaj. V Vaši bližini je pevsko društvo „Ilirija“, ki si je postavilo za letos izredno obširen program. Prijeteli namerava toliko na svoje roke, kolikor s sodelovanjem na raznih drugih slavnostih veselice in koncerte v Trstu samem, napraviti pa misli tudi več izletov v Istro, Vipavo, Rodik in drugam. Takšni izleti so meščanom še prav poseben potreben, ker se pri istih razvedri duh in okrepi telo. Ne samo člani društva, ki si itak želijo prijetne zabave, ampak tudi njihovi stariši in prijatelji najdejo v tem razvedrenje. Velikega vpliva so pa izleti tudi v kraju, kamor se isti prirede. Že večkrat se je opazilo ravno pri pevskem društvu „Ilirija“, da je mnogo vplivalo s svojo prisotnostjo na vzbujbo in razvoj kakega krajevnega društva. Vi, ki imate dobra pevska grla, zahajajte k pevskemu društvu, pripeljte s seboj Vaše hčere in sinove, izročajte jih ljudem, ki so Vam poznani in ki bodo gledali vedno in povsod le na to, da se Vaša deca dobro in v narodnem duhu vzgoji! Odvračajte strupene puščice, ki se zarivajo v Vaša in Vaših otrok srca, ter navdušujte se za narodno društvo in za milo slovensko pesmico! Kdor pa nima toliko sposobnosti za petje, naj zahaja v čitalnice, v izobraževalna društva N. D. O.

h godbi itd. Vse te institucije imate v bližini pri Sv. Jakobu. Tako bo ustrezno toliko Vam, dragi stariši, ker boste vedeli, kje in v kakšni družbi se nahajajo Vaši otroci, kolikor tudi otrokom, ki bodo imeli v društvi vsakovrstne zabave prepojene z narodnim duhom, ki se bodo naučili lepe slovenske olike in prijetnega občevarja s svojimi bližnjimi. Vsakdo naj si vzame te besede dobro k srcu in naj stori, kakor mu gori nasvetujem.

Izobraževalni odsek N. D. O. naznanja, da bo predaval dne 27., 28. in 29. t. m. v društvenih prostorih N. D. O. ul. Lavatoio št. 1 g. Miro Keckemety iz Splita, o sledečih predmetih: V ponedeljek, dne 27. t. m.: nacionalizem in socialna demokracija. V torek, dne 28. t. m.: Jugoslovansko vprašanje in v sredo 29. t. m.: Inteligenca in narod. Začetek predavanj ob 8. uri zvečer. Vstopnina znaša 10 vin. za osebo k vsakemu predavanju.

Slovanski jug.

Gonja proti dr. Hinku Hinkoviću. Sedanji hrvaški ban dr. Tomašić je ubral že popolnoma isto pot kakor njegov prednik baron Raich. Poročali smo že, da je dr. Hinkovič, proti kateremu je državno pravdnštvo uvedlo preiskavo radi neklih člankov o aboliciji „veleizdajniškega procesa“, vložil na banski stol pritožbo, v kateri odklanja vse one sodnike, ki so bili radi svojega pristranskega postopanja v „veleizdajniškem“ procesu kompromitirani. Toda dr. Hinkovič je kljub temu, da banski stol njegove pritožbe še ni rešil, že pred par dnevi dobil od sodišča obtožnico, v kateri ga državni pravdnik obtožuje radi njegovega protesta in prošnje na banski stol za odklonitev sodnika Pavešića oziroma vsega pristranskega senata. Državni pravdnik kvalifikuje Hinkovičovo postopanje kot zločin obrekovanja in javnega upora. Interesantno je, da drž. pravdnštvo ne toži dr. Hinkoviča radi tega, ker je svojo pritožbo na banski stol priobčil v časopisih, kajti v tem slučaju bi prišel dr. Hinkovič pred poroto. Državni pravdnik ga toži samo radi fakta, ker se je „predznil“ zahtevati od banskega stola odklonitev prvega sodišča. Radi tega Hinkovič ne pride pred poroto, ampak pred sodišče. Preganjanje dr. Hinkoviča vzbuja po vsem Hrvaškem velikansko razburjenje. Več najboljših hrvaških odvetnikov se je že prijavilo, da bodo zagovarjali dr. Hinkoviča. Vsa ta afera pa jasno dokazuje, da je prišel ban Tomašić vladati popolnoma po Raichovem režimu.

Dopolnilne volitve v Boki-Kotorski. Pretekli terek so se vršile v Boki-Kotorski dopolnilne volitve, ker je bil vsled smrti srbskega poslanca Mihajla Bjeladinovića drugi srbski dalmatinski mandat izprazen. Kandidirali so trije kandidati in sicer dr. Božidar Vukotić, ki je dobil 1763 glasov, dr. Sardelić, ki je dobil 1197 in prof. Midžor, ki je dobil 1126 gla-

sov. Ožje volitve se vrše dne 30. t. m. in je popolnoma sigurno, da zmaga dr. Bož. Vukotić, ker bo za njega glasovala tudi velika večina prisilšev prof. Midžova.

Rezultat volitev v zagrebškem okraju. Rezultat skupščinskih volitev za zagrebški okraj je že znan. Vsi hrvaški listi se zelo obširno pečajo s temi volitvami. Kakor je razvidno po rezultatu omenjenih volitev in po razmerju izvoljenih zastopnikov posameznih strank, stoji narod odločno na strani opozicije. Koalicija si je pridobila 29, Starčevićeva stranka 18 mandator, kar tvori večino. Radičevci so dobili 9, Frankovci pa kljub kompromisu z vladnimi munkci samo 8 mandator. Krščanski socijanci so dobili samo 6 glasov. Zelo važno je dejstvo, da se munkci niti pojaviti niso smeli kot samostojni kandidati, a tudi med frankovci in klerikalci je nastalo popolno nesoglasje. Tako so n. pr. klerikalci v karlovcem okraju takorekoč zadušili frankovce s svojo lastno krščansko-socijalno kandidatno listo.

Splošni pregled.

Ljudsko štetje v Avstriji. Po sedaj dognanih podatkih znaša prebivalstvo tostranske avstrijske polovice 28.567.898, torej za 2.417.190 več ali za 9,2% več kakor leta 1900. V decembru 1890—1900 je znašal prirastek leta 7,2%.

Nemiri v francoski zbornici. Pri debati glede kredita za državno podtajništvo pri justicnem ministrstvu je nastal v zbornici velik nemir in je prišlo do hudih spopadov med skrajno levico in med zmerno levico. Ministrski predsednik Monis je pohvalil nasprotnike, češ da je vesel, da je dobil od nasprotnih strani tako odkrit odgovor. Situacija kaže, da bo imela vlada tudi brez socijalistov večino.

Rumunski študenti so v Budimpešti na ulici napadli rusinskega škola Vasula iz političnih vzrokov.

Francosko vojno ministrstvo je prodalo več starejših vojniških ladij kot staro železo. Skupilo je za to komaj 10 milijonov frankov. Stale pa so iste ladje 30 milijonov. Treba je baje novih.

Kitajska oborožuje tako poročajo časopisi. Po mnenju poročil, ki prihajajo od vzhoda, se bodo pomladi začeli novi prepri med Rusijo in Kitajsko.

Bolezen Sasanova se je baje poslabšala in se bo moral podvreči operaciji.

Belgija je odklonila čestitko Italiji. Od socijalistične strani je bil podan predlog, naj Belgija gratulira Italiji. Večina je predlog odklonila.

V Franciji vlada velika nejevolja zaradi pogodbe, ki jo je Turčija sklenila z Nemčijo glede bagdadske železice.

Ivan Orth. Te dni je bil proglašen za mrtvega Ivan Orth, nekdanji

nadvojvoda Ivan Salvator o katerem se od julija leta 1910 nič več čulo. Kot dokaz, da je mrtve se navaja to, da se je nahajal na ladji St. Margareth, ki se je potopila.

Prvi ženski govor v zbornici je imela gdnja. Bogstad v Kristijaniji. Govorila je, da je prijateljica miru in mirovnih sodišč da bo pa vključno temu glasovala za proračun za armado, ker je vojaštvo danes le obramba.

Italijanska kriza. Kakor se poroča, je Giolitti že včeraj sestavil svoj kabinet. Minister zunanjih zadev postane Bettolo, vojno ministrstvo pa Spingardi. Italija dobi nove puške. Stale bodo 15 milijonov.

Stolypin ostane. „Ber. Anzeiger“ poroča, da je Stolypin prekladal svojo demisijsko in da ostane na svojem mestu in da bo Durnovo, ki je proti njemu intrigiral, izključen iz zbora. Na gala-dineju so vsi dostojanstveniki gratulirali Stolypinu k njegovemu koraku.

DNEVNE VESTI.

Taki so klerikalci! Vedno in povsod govore, da so ljudska, demokratska in ne vemo še kakšna stranka. V dejanjih pa povsod kažejo, da to niso, marveč, da so čisto navadni pustolovci, ki žive od samega izsiljevanja. Obrtnika, ki se upa imeti drugačno mnenje kot sleparski in goljufivi Kregar, ga takoj v javnosti napadejo, da mu škodujejo na obrtu. Strojinik Korene je nadarjen, značajan in pošten mož. Ker je govoril na neklerikalnem shodu, se sedaj „Slovevec“ norčuje iz njega, kakor da bi sam tisti kanoniki okoli Senkavca zajemali pamet z žlico in kakor da bi delavec ne smel politično nastopati. Prof. Reinsnerja so klerikalni poslanci opsovali v deželnem zboru kakor pijane barabe. To so napravili, ker jih je ščitila imuniteta. Tako bi lahko našli še vse polno slučajev. Klerikalci pač dosledno, iz krščanske ljubezni, vsakogar napadejo kakor sestranski volkovci, kdor drugače misli kot oni. Nobeno sredstvo, nobena osebnost ni dovolj umazana, da bi ne porabili zoper svojega političnega nasprotnika. To delajo klerikalci še danes. Kaj bi se počeli če bi jim tudi še Ljubljano izročili, si lahko predstavljamo. — Slovenci bi izgubili zadnjo trčico svobode, samostojnosti in samozvesti, hlapčevsko bi vsi ječali pod farovski podplat.

Kregar in Štefe sta podobna ptičku v kletki, ki prepeva najlepše pesmice, da bi ljudje mislili, da jih poje ptiček v prosti naravi. Sedaj, ko je preiskava že v teku, ko klerikalci pošiljajo svojega glavarja na najvišja mesta, da bi se preiskava ustavila in zakril ta škandal s plaščem pravice, trošita ta dva pošteni klovni po mestu vesti, da je vse izmišljeno in je preiskava že ustavljena. To pa ni res. Preiskava ni ustavljena, ampak se nadaljuje. Če bo šlo c. kr. državno pravdnštvo tako daleč,

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetk.

Prizor je nudil zares neko posebno prelest.

V nekem kotu, med zelenim grmovjem, so godci z gitarami in lutnjami spremljali ženske glasove, ki so prepevali zaljubljene pesmi. Sluge so hodili semintja ter ponujali gostom slaščice, vina in pijače, pripravljenih iz pomarančnega in citronovega soka.

Ljubezna brezskrbnost je vladala med to množico, ki so ji svetili svečniki z visokimi voščenicami.

Imperija, podobna krasnemu kipu, je sprejemala svoje goste s smehljaji in laskavimi pozdravi. Kar sijala je. Ponosna kurtizana je bila tu v svojem elementu, ko je gledala mimohod mladih dvojic, razmeknutih od godbe in dišav, ter sprejemala poklone moških in laskanje ženskih; posebno srečna pa se je zdela zato, ker je kot kraljica ljubezni carovala na tem prazniku ljubezni.

Aretino, ki ga je ob vstopu sprejelo mrmranje, kakršno zaznamuje navzočnost slavnih ljudi, se je napotil naravnost proti Imperiji. Roland je namignil Skalabrinu, naj mu sledi, ter se izgubil proti ozadju dvorane.

Peter Aretino in Imperija sta privrati videla drug drugega. Izmenjala sta tisti pogled ljudi, ki hočejo takorekoč pometi drug drugega, da vidijo, ali je vsakateri vreden svoje slave. Takoj je nastal okrog njiju krog ljudi.

— Pri moji materi! je vzklil Aretino, reči vam moram, milostljiva, da ni še nobena ženska bolj po pravici nosila slavnega imena, kakor vi. Venero samo imam pred očmi — ali, rajši ne, kajti plavalas, vitka in nežna Venera ne bi bila mogla vzdržati primere s temi oblikami, izrezanimi iz najčistejšega mramorja. Primerjati vas hočem torej z Junono. Z Junono, kraljico Olimpa in vladarico bogov.

Imperija je iztegnila roko, rekoč:

— Res je, da sem lepa. Toda vi, pesnik, stvaritelj, vi,

stvarnik ritmov in zlatih besed — vi imate v višji meri nego jaz naklonjenost bogov, o katerih govorite. Jaz vsaj bi bila rajša Anakreont kakor Junona, in če je v zavesti svoje lepote kaka radost, je ta: čutili se opevano od vas...

Ti dve bitji sta menjali smehljaj, ki je bil pravcata pesem. Že v prvem hipu sta se izbornu razumela.

Aretino se je vsedel poleg Imperije, in razgovor, pričet v takem tonu, je postal kmalu turnir vznesenih fraz. Mladi ljudje in ženske naokoli so se kmalu jele vmešavati; in kmalu je Peter Aretino, naprosto, da bi sam predaval par svojih pesmi, vstal in pričel krasnosloviti balado, s tistim zanosom, ki se je tako čudovito ujema z značajem njegove nature.

V tem trenutku se je neki moški približal krogu, ki je poslušal Aretina.

Bil je to Grimanijev sin.

Grimani, strog starec, član Sveta Desetorice, je slovel zaradi strogosti svojega življenja in obenem zaradi neusmiljene trdosrčnosti, ki jo je razodeval pri sejah Desetorice. Njegov sin, Julij Grimoni, mož kakih 30 let, je bil eden izmed Altierjevih častnikov.

Aretino je sredi ploskanja dovršil svojo balado; takrat pa je Grimani dejal:

— To je torej tisti čolnar, ki je govoril, da bi moj oče navdal najkrepostnejšega človeka s sovraštvom do kreposti!

Aretino je prebledel, a se je premagal in skomiznil.

— Gospod Grimani, je vzklila Imperija, ne pozabite, da je ta pesnik moj gost.

Mrmranje zgražanja se je oglasilo okrog Grimanija, ki je bil po vsem videzu nekoliko preveč napit.

— Zakaj ne bi bil gost kurtizane, ko je tudi sin kurtizane, se je odrezal Grimani s porogljivim glasom.

Aretino se je odkril z gesto, ki ji ni manjkalo plemenitosti. — Gospod, je dejal, vi psujete ubogo žensko, ki je umrla v bolnici. Toda vašo psovko izbršite ta javni pozdrav, ki ga posvečam njenemu spominu.

Pokril se je in nadaljeval:

— Kar pa se tiče mene, gospod, sem sicer sin kurtizane, a duša v mojih prsih je kraljevska. In vi, sin beneškega velikaša, imate dušo beriča. Zato mi je tudi za malo, da bi vas kaznoval.

To je stvar mojih lakajev.

Aretino je bil izrekel te besede tjavendan.

V dnu srca pa se je bal.

Ko je dogovoril, se je obrnil proč od Grimanija, ki se je ves bled od gneva zakadil nadenj in zarjul:

— Čakaj, kanalja, pomorem ti, da crkneš tudi ti v bolnici, kakor vlačuga tvoja mati!

Več gostov se je hotelo vmešati; kričali so:

— Grimani, vi nimate prav!

Toda on jih je pahnol od sebe, in ravno bi bil dospel do Aretina, ki je že prebledeval, ko je nenadoma začutil objem dveh orjaških rok, ki so mu onemogočile vsak odpor.

Sluga v Aretinovi livreji, sivolas in slokobrhten velikan, je bil naglo planil k Grimaniju ter ga zagrabil.

— Gospodar, je vprašal spoštljivo, kam naj položim tega gospoda?

— Položi ga v njegovo gondolo, je odgovoril Aretino, ki se mu je bila vrnila vsa samozavest, in pazi pred vsem, da mu ne storiš ničesar žalega.

Začel se je krohot in odobravaljoče ploskanje. Orjaški sluga je odnesel Grimanija, ki je blaznel od gneva in sramu. Tačas pa se je Aretino obrnil k Imperiji, rekoč:

— Prav sem imel, da sem navadil svoje slugo gotovih opravkov, ki bi mi krtili moj dragoceni čas. Tako n. pr., milostljiva, če bi bil moral sam pospremiti gospoda Grimanija, bi bile tiste minute ukradene občudovanju vaše lepote... Nikdar si ne bi odpustil tega greha.

Aretino je norel od veselja. Ta dogodek ga je obdajal z večernim moči in hladnokrvnosti, in mnogo navzočih je bilo zadovoljilo prepričanje, da je v resnici duhoviti človek.

Med tem pa se je vršila veselica dalje.

Dvojice so se objemale v počasnih, zaljubljenih plesih.

Aretino je nadaljeval svoj razgovor z Imperijo.

— In kdo vas je privabil v Benetke? je vprašala ona.

— Najprej želja, videti vas, milostljiva, in potem pismo, ki mi ga je pisal moj prijatelj Bembo.

Imperija se je zdržnila.

— Ah, je rekla, vi torej poznate našega novega kardinala?

(Dalje.)

da bi ustavilo napram Kregarju in Štefetu preiskavo radi tega, ker to klerikalci želijo, bomo napeli vse sile, da bo javnost dobro poučena, kako se pri nas deli pravica. Če mora biti kaznovan priprosti kmetijski fant, ki je storil kazniv dejanje v nevednosti, zadeti mora tudi Kregarj in Štefeta občutna kazen, ki sta vedoma go-ljufalala in falzificirala uradne listine in kratila državljanske pravice stoterim obrtnikom. Ena-ka pravica za vse!

Revolveržurnalisti v „Katoliški tiskarni“ se zopet lažejo. Pravijo da je bil učitelj A. S. napaden zaradi tega, ker se je prijavil k izpitu za meščan-ske šole v „Učiteljskem Tovarišu“, „Jutru“ in „Slovenskem Narodu“. Pri-bijemo pa iznova, da učitelj Smerdelj zaradi tega, ker se je prijavil za izpit, ni bil napaden ne v „Jutru“ in ne v „Učiteljskem Tovarišu.“ Tako podivja-nih laži klerikalni ni nikjer, kakor v Slomškariji. To so prave hijene. Tak-mil ljudem največji Granterjev (Smer-delj pravi „Gventerjev“) Fej! To bo še smrdelo.

Vladne tiskovine se na naročilo vlade še vedno tiskajo v tisti „Kato-liški Tiskarni“, koje oficijelno glasil-o „Slovenec“, ki je člana naše vladar-ske hiše, španjsko kraljico, naglal z „babenco“. Kaj to pomeni, se ta-koj razvidi in zato je tem manj umlji-vo, da vlada na indirektni način pod-pira izhajanje takega lista.

Vsak človek ve in je prepričan, da je bil glavni krivec pri „Glavni posojilnici“ revizor Jošt. To je tisti revizor, ki je vlek masne provizi-je, zato, da je dajal ljudem slepar-ske poročila o stanju „Glavne poso-jilnice“. Revizor Jošt je, mesto da bi revidiral, goljufal in spravil nedol-žne ljudi v nesrečo, marsikoga pa ob denar. In kdo je ta revizor Jošt? — Klerikalec je. Predno so ga zaprli so ga klerikalci še imenovali za **ravna-telja** svoje nove hranilnice kmečkih občin. Kdor je bral naše članke o „Mlekarski zvezi“ in o klerikalnem gos-podarstvu sploh, ta ve, da se kleri-kalcem proklete slabo godi. Če bi ne imeli med seboj ljudi, ki na vseh koncih in krajih krajevo, sleparijo in goljufajo, bi že zdavnaj vrag vzel celo njihovo organizacijo. To danes vi-di vsak pameten človek in klerikalci res nimajo nobenega vzroka, da so predznji!

Politično in izobraževalno druš-tvo za dvorski okraj priredi danes 25. marca ob 10. dopoldne v gostilni „pri Panju“ Vegova ulica št. 10. **javen shod.** Govornik g. profesor Jo-žef Reiser vam bode podal jasno sliko o najnovejših lopovščinah, ki so jih zakrivali klerikalci nad ljubljanskim mestom, ki bode moralo plačevati **letno pol milijona več** doklad nego doslej. Volilci in volilke, udeležite se polnoštevno shoda! Odbor.

Politično in izobraževalno druš-tvo za dvorski okraj priredi v ne-deljo dne 26. marca 1911 ob 10. do-poldne v gostilni „pri Auru“, Wolfova ulica št. 12 **javen shod.** Govor-nik g. dr. odbornik dr. Ivan Tavčar vam bode podal jasno sliko o najno-vejših lopovščinah, ki so jih zakrivali klerikalci nad ljubljanskim mestom, ki bode moralo plačevati **letno pol mi-lijona več** doklad nego doslej. Volilci in volilke, udeležite se polnošte-vilno shoda! Odbor.

Shod pri Debevci na Bregu. Sinoči se je vršil pri Debevci na Bregu shod narodno - naprednih vo-lilcev, katerega se je udeležilo tudi par klerikalnih volunov. Po kratkem nagovoru predsednika g. Ribnikarja je poročal deželni poslaec g. dr. Ka-rel Triller o bližajočih se volitvah v občinski svet. Boj, ki ga nam prinašajo volitve je pred vsem gos-podarski. Klerikalci hočejo Ljub-

ljano, da bi jo gospodarsko izkoristili. Klerikalci so v deželnem zboru spre-jeli samo tako zakone, ki so naperjeni proti ljubljanskemu prebivalstvu. „Sto-krat in stokrat se je že povedalo, da je cestni zakon, melioračno posojilo največja nesreča za Ljubljano. Ljub-ljana plača še danes 40 odstotkov deželnih doklad, a nima niti vinarja od tega Vsled novih klerikalnih de-želnih zakonov pa se bodo deželne doklade podvojile. V občinski svet morajo ljudje, katerih prvo delo mora biti, da bodo v občinskem svetu na najbolj energičen način protestirali proti sankciji klerikalnih zakonov, ki so naperjeni proti Ljubljani. Naj bo Ljubljancem, kar že hoče, proti tem zakonom, proti draginji morajo biti. Klerikalci hočejo delati politiko s spovednico. (Klici: K Frölichu bomo šli k spovedi!). Če pa bodo klerikalci delali politiko v spovednici, potem ljudje ne bodo več hodili k spovedi. (Burno odobravanje). Zani-mivo je bilo pojasnilo o „Glavni po-sojilnici“, katero bi radi klerikalci po-rabili kot agitačno sredstvo zoper na-rodno-napredno stranko, dasi bi se zadeva ne smela politično izrabljati kot se n. pr. potresna nezdoda ni. Klerikalci hočejo 50.000 K, ki so jih določili za asanacijo „Glavne“ raz-de-titi po svoje. Drugače postopajo kor-poracije, v katerih imajo besedo pri-staši narodno - napredne stranke. V „Kreditni banki“ bo govornik stavil predlog, da se izplačajo vse vloge „Glavne posojilnice“ do 300 K. Na ta način bi dobilo 257 ljudi, ki imajo pri „Glavni“ do 300 K vloženega de-narja, tekem 14 dni svoj denar. Pred-log „o brezdvoma sprejet. Drug va-žen sklep je sklep „Mestne hranil-nice“ po katerem bi dobili vsi ulož-niki „Glavne“, ki imajo pri „Mestni“ hranilnih knjižic za 300.000 K takoj 50 odstotkov izplačila. **Deželna vlada pa tega sklepa ni potrdila.** (Ogor-čenje. Klici: Ali to se ni zgodilo na komando dr. Šustersiča?) Končno je še predsednik Ribnikar pojasnjeval **postopanje klerikalcev** v raznih kor-poracijah, na kar je sklenil živahen in zanimiv shod.

Razburjenje v „Učiteljski ti-skarni“. „Slovenec“ je priobčil včeraj sledečo notico: „Razburjenje v „Uči-teljski tiskarni“ je bilo včeraj tako, da se je razvilo v tepež. Letele so okoli razne psovke. Pri tem je bil napaden g. pl. Sladovič, ki je bil tudi ranjen.“ — Ker stoji stvarno poročilo o vsej zadevi na drugem mestu, kon-statiramo tu samo sledeče: „Slovenec“ teče voda v grlo zaradi njegovih kle-rikalnih lumparij in zato na vse na-čine išče, kako bi odvrnil pozornost od tega na kako drugo stvar — kar se mu seveda ne bo posrečilo! In zato je čisto osebno zadevo med stavcema raztegnil v veliko afero, s katero bi bila tangirana nele morda cela „Učiteljska tiskarna“, temveč celo „Jutro“ in nazadnje kar cela narodno-napredna stranka. To je čisto po ka-toliško in jezuitsko, posebno če pomi-slimo, da sta oni konflikt oba priza-deta stavca že lojalno med seboj po-ravnala. Če pa „Slovenec“ ravno žilica srb, mu prav lahko tudi mi postre-žemo z raznimi prepri in preprički med klerikalci. Toda na to polje se mi ne spuščamo, že zato ne, ker imamo dovolj važnejšega gradiva.

Bojte se Ljubljancem! Šef mes-tne policije g. Lavter je izdal stražni-ko strog ukaz, da mora vsak straž-nik vsak služben dan napraviti najmanj dve ovadbi, če nočejo, da bodo kli-cani na odgovor. Ne vemo ali je ta ukaz bolj smešen ali bolj neumen; vsekako pa je za Ljubljancem zelo ne-varen. Starejši stražniki ga sicer ne smatrajo za resnega in se jih radi te-ga ni toliko bati kot mlajših, ki še Lavterja ne poznajo. Predvčerašnjem je novinec mestne straže iz samega

uradnega navdušenja do Lavterja are-tiral čisto treznega človeka. Včeraj smo videli, da so stražniki bez potre-be ustavljali po cesti kolesarja za ko-lesarjem. Če človek po noči malo bolj zakašlja na cesti treba je za Lavterja napraviti ovadbo. Sikane, ki jih vpeljava Lavter pri mestni straži, postajajo od dne do dne neznosnejše. Odkar ni na magistratu župana, je temu človeku kaj posebno zrasel greben. Pod zaščito sedanjega nemško-klrikalnega režima na magistratu uganja Lavtar s stražo že take ne-umnosti, da se mora vsakdo vprašati, če prihajajo še od normalnega člo-veka. Dočim pa se „Slovenec“ cedi ljubezni do mestnih stražnikov, njegov prijatelj Lavter po volji klerikalcev pritiska na stražo. V „Slovenec“ lepe besede, v stražnici kruta dejanja. Tako je in nič drugače! Pa ni to vo-lilni manever klerikalcev? Morda ho-če Lavter z ovadbami razburiti ob-činstvo, da bo hudo na magistrat?

Slovenske filharmonije dobro-delni koncert, ki se vrši danes v ve-liki „Unionovi“ dvorani nudi bo izvanreden glasben užitek. V simfo-ničnem delu sporeda nastopi, kakor smo že včeraj poročali, umetnica na glasovirju gospa baronica Vay-Mikes v krasnem Mozartovem koncertu št. 23 za glasovir in orkester. Dalje svira orkester mično fantazijo „Stara pesem“ domačega skladatelja Parme in Cza-janekovo „simfonično uverturo“. Za-bavni del sporeda prinaša kompozici-je svetovnih mojstrov: Liszt, Ma-scagni, Maillart, Lehar, Strauss i. dr. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K. — Vstopnice v predprodaji se dobe tudi v trafiki hotela „Union“. Ker gre čisti dobiček tega koncerta v dobrodelne namene, se pričakuje mno-gobrojno udeležbo.

Baronica Vay-Mikes, virtuoziinja na klavirju, ki sodeluje pri koncertu Slovenske filharmonije danes 25. t. m. odklanja za svoje sodelovanje vsak honorar, ker sodeluje sploh na vseh koncertih le v korist dobrodelnim na-menom. Zategadelj je tudi v Ljublja-ni odločila, da naj gre čisti donos koncertov odnosno njej namenjeni ho-norar v kak dobrodelni namen. Od-bor Slovenske Filharmonije je na to sklenil, da se vrši koncert v korist „Društva za otroško skrb v sodnem okraju v Ljubljani“.

Slovensko deželno gledališče. Danes popoldne ob pol 3. uri na korist dramskemu oboju burka s petjem in godbo „Robert in Ber-tram“ (za lože nepar); zvečer ob pol 8. uri prvič Etbina Kristana iz-virna drama „Samosvoj“. — V ne-deljo popoldne ob pol 3. uri na ko-ris dramskemu oboju burka s petjem in godbo „Lumpacij Vagabund“ (za lože par); zvečer zadnjič v sezoni opera „Faust“ z g. Fr. Kramper o iz Zagreba. Predstava se začne ob 7. uri ter opozarjamo nanjo goste z dežele. S to operno predstavo se poslovi od Ljubljane operni personal, ki je uprizoril šest raznih oper ter je sodeloval tudi v raznih operetah. Pri-hodnji teden dvakrat opereta „Ve-sela vdova“. Zadnja predstava bo 30. t. m., nakar odide dramski per-sonal gostovat v Gorico in okolico, Pazin, Pulj, Buzet, Bakar i. dr.

Etbina Kristan: „Samosvoj“. Danes se igra prvič izvirna drama Etbina Kristana „Samosvoj“ v petih de-janjih. To je tretja Kristanova drama na slovenskem odru; izšla je tudi v tisku pri Schwentnerju v Ljubljani. „Samosvoj“ kaže besno borbo dveh trdih značajev, samosvojih tipov, inte-ligenta, arheologa in priprostega kmeta. Oba sta enako nesocijalna, netolerantna, brezobzirna egoista, in oba smatrata isto njivo za neobhodno potrebno svo-jim ciljem in potrebam. Inteligentni zmaga s protekcijo urada, s svojo le-

deno mrzlostjo in doslednostjo, dočim se upropasti nevedni kmet s svojim naivnim zastopanjem pravice, ki jo izkuša braniti z brutalnostjo in z ne-rodno uprizorjenim podkupom okraj-nega načelnika. Pravica podleže rafi-niranosti. Arheologa igra gosp. Nučič, kmeta pa g. Verovšek. Poleg teh dveh junakov pa nastopajo v drami še drugi markantni tipi inteligence in kmetstva, zastopniki dveh nasprotujočih si ide-jnih svetov našega naroda, ter prototip birokratstva, ki pozna le suhe para-grafe, ne pa logike in čustva ljudstva. Drama je bogata psiholoških refleksij, duhovitih utrinkov ljudske filozofije, ter ima tudi dramsko efektivnih pri-zorov, polnih viharne upornosti. Za-ključuje se drama s porazom zma-galca, čegar življensko delo uniči bes-nost užaljene ljudske pravice. V drami igrajo velike vloge gospe Danilova in Bukšekova, gđc. Setfilova, gg. Šimacek, Skrbinek in Bukšek. Tako se zaključi sezona, ki se je otvorila z izvirno tra-gedijo „Kacijanar“, danes z izvirno dramo „Samosvoj“.

Kakor oni, skrbimo tudi mi — za se! Slovenski napredni gg. odvet-niki! Vam mora biti v prvi vrsti naj-bolj znano, kako se pri sodnih porav-navah posebno v slučajih razzaljenja časti Vaši klerikalni tovariši zavedajo svoje, proti naši družbi sv. Cirila in Metoda ustanovljene „Slovenske Stra-že“. Posebni mlajši koncipijenti zah-tevajo dosledno pri vsaki poravnavi, ki jih stranke sklepajo pred kazenskim sodnikom, da obtožena stranka poleg drugih izpolni tudi ta pogoj, da mora tudi za „Slovensko Stražo“ žrtvovati občutni znesek. In se tudi prigladi, da si ti gospodje kaj radi privoščijo to žrtev od strani političnega nasprotnika, torej čedi tožena stranka slu-čajno ne pripada klerikalnemu taboru. Da tako hočejo razmere, da si stranke namenoma poiščejo zagovornika, o katerem je notorično, da je političen nasprotnik tovariša nasprotne stranke bodisi je tožena ali obtožitelja, to je znano vobče. Da si pa klerikalni za-stopniki privoščijo tudi že zgorej ome-njene žrtve, to je morda manj znano, za to pa od naše strani tembolj uva-ževanja vredno. Tem gostejši so taki slučajji poravnnav od klerikalnih za-stopnikov, tem redkejši so od strani naših. Te dni se je celo prigodil slu-čaj, da je neki klerikalni zastopnik zahteval od ubogega reveža 20 K za „Slovensko Stražo“ in to celo pod obvezo, da se ga s stroški vred zarubi, če bi ne plačal do pogojenega roka. Da bi tudi naši od-vetniki reveže na tak način odirali za našo družbo sv. Cirila in Metoda, tega iz človekoljuba do takih revežev ne želimo. Pač pa želimo, da slučajem primerno pri vsaki poravnavi ali v prid naše šolske družbe ali v korist drugih naših človekoljubnih zavodov ranate tudi gospodje pogesla: Če ne še bolj, vsaj tako kakor oni skrbimo tudi mi zase in za svoj narod.

Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu. Spomladanska razsta-va se letos otvori meseca maja. Zad-nji rok za prijave za 15. april, vpošilja-tev umotvorov 25. april. Prijave spre-jem R. Jakopič, Ljubljana, Emonska c. 2; umotvori pa naj se pošljejo na naslov: Umetniški paviljon R. Jakopi-ča, Ljubljana.

Tovorni avtomobil v Ljubljani. Včeraj popoldne je dospel v Ljublja-no od trdke Puch iz Gradca velik to-vorni avtomobil. Še predno je dospel v Ljubljano, je imel na Posavju malo nesrečo. Avtomobilu nasproti je namreč prišel neki voznik, katerega konj se je te „lukumatije“ prestrašil, dasi je bil avtomobil še precej daleč od njega ter je pravilno vozil levo po državni cesti. Ker je avtomobil takoj ustavil in je šofer takoj priskočil vozniku na pomoč, se ni nič drugega zgodilo, kot nekaj neznatne škode na vprežni

opravi. Voznik je prišel kmalo za av-tomobilom v Ljubljano, ter zahteval 20 K odškodnine. Pa se je najbrže zanje — obrisal.

Vprašajte kogar hočete, vsak vam bo povedal, da je najboljša samo pristna Kolinska kavna primes. Edino ona da kavi prijeten vonj, izboren o-kns in lepo barvo — v tem je ne do-seže nobena druga cikorijska. Tembolj pa moramo Kolinsko kavno primes priporočati kot pristno domače blago, ker z nakupovanjem tega izdelka tudi podpirate domačo industrijo.

Kranjska industrijska družba. — Delavske razmere.

Izpred razsodišča rudarskih skladnic okraja okrognežnega rudarskega urada v Ljubljani.

II.
2. Rezervni rudniški mojster J. Kraser

toži to družbo istotako kot Gorjanc na izplačitev provizije, oziroma po-kojnine iz bratovske skladnice. Kraser je bil preje pri neki drugi tovarni, kjer je bil tudi redni član bratovske skladnice. Od tam je prestopil kot re-zervni rudniški mojster h Kranjski in-dustrijski družbi, kjer je služil od 30. novembra 1. 1904. do 31. maja 1. 1909. in je bil zopet redni član bratovske skladnice te družbe. Vsega skupaj je bil skozi 12 let polnopravni ud bratovskih skladnic. (Zakon namreč določa, da razmerje člana ne preneha, če tudi izstopi iz ene take skladnice k drugi, ker se morajo vse bratovske skladnice medsebojno podpirati). Pri temu Kaserju pa pride nekaj drugega v poseben pošev. Mož si je namreč v svoji službi zadobil nezgodo, ki se označi kot „Betriebsunfall“. Vsled te nezgode se mu je začela, kakor pra-vimo, sušiti leva roka. To je moral pri tozadevni zdravniški preiskavi po-tom sodnih izvedencev v navzočnosti razsodišča v sodni dvorani tudi vsak lajik na prvi pogled izprevideti. Ta roka je znatno bolj suha kot desna, ter očitno popolnoma otrpla. Poleg te hibe pa mož tudi toži o bolečinah v prsih, po izpovedbi nekega zdrav-nika so to znaki bronhijalnega katarja ter obenem tudi vnetja oprsne mre-ne (Rippenfellentzündung). Tožitelj trdi, da si je to bolezen nakopal v svoji zadnji službi pri Kranjski industrijski družbi in sicer vsled vpliva prevelike menjave med vročino v tovarni ter toploto od zunaj. Ker je Kraser že vsled otrple roke nezmožen za težje delo, je vsled tu omenjene prsne bo-lezni tudi nezmožen za lažje delo tudi v njegovem poslu kot le rezervni rud-niški mojster.

Kakor bomo videli, sta oba slučaja boleznij značilna za delavske razmere pri Kranjski industrijski dru-zbi, značilna sta tudi za presojo raz-sodišča, še bolj pa za zaupanje do naših sodnih izvedencev.

V izpopolnitev utemeljitve tožbe-nih zahtevkov tega moža pa moramo še preje omeniti, da je Kraser iz raz-logov katerih tovarniški zastopnik Pongratz, kot je izjavil le v korist tožitelja ni hotel pojasniti, moral zapustiti svojo službo pri Kranjski industrijski družbi. Pohabljen in bolan mož oropan vsakdanjega kruha je po izstopu iz tovarne, še 3 mesece čakal v Jesenicah, prošil je za odpravnino, oziroma za kako zanj primerno službo. Ni dosegel ne eno ne drugo. Odpo-toval je potem domov v obliže Gradca, ter čakal, kdaj se bo sitim mogotcem in ubogo delavstvo zaničujočemu oblastnemu Pongratzu izljubilo mo iz-plaćati vsaj rezervne deleže, ki so itak last Kraserja, kot 8 K mesečno

MALI LISTEK.

Jugoslovansko umet-niško gledališče.

Za „Jutro“ spisal Milutin Čekič.

Ako hočemo dobiti s hitro pote-zo splošen utis kulturnega stanja ka-kega mesta ali celo celega naroda, pojdemo brez dvoma v njegovo gle-dališče. In v resnici najdemo v njem najjasnejšo sliko duševnega življenja in materialnega bogastva, tu je poezi-ja, igra, glasba; tu je arhitektura, pla-stična in dekorativna umetnost. Tu vidimo elito in narod v harmoničnem navdušenem razpoloženju, tu najdemo plemenite izraze elegancije, finosti, pro-stodušnosti in sveže naivne primitiv-nosti — tu je — kratko rečeno — najbolj očitna manifestacija vsega lepega vzvišenega in velikega. Neki znan monakovski pisatelj je primerno karakteriziral celo skupino, ko je re-kel, da je gledališče osrednja svetla točka življenja in učenosti.

O tej točki torej mislimo govoriti. Ona je vidna in svetla v vsakem na-rodu in kolikor kulturnejši je narod, toliko več ima takih točk, na katerih

se lahko spozna natančni utrip intelek-tualnega življenja. Ali je treba natanč-no pojasnjevati značaj „francoske ko-medije“ ali „dunajskega Burgteatra“? Najjasnejše pa vidimo važnost gle-dališča, ako pogledamo češko „Na-rodno divadlo“, ki v najvišji meri vrši svojo kulturno nalogo.

Tudi v jugoslovanskih mestih je narodni napredni duh v svetliščih bo-boginje Talije zažgal sveti plamen. V njih se morda še bolj kakor pri dru-gih bolj bogatih in bolj naprednih narodih kaže višina splošne narodne kulture, ker mali narodi nimajo v obi-lici kulturnih zavodov. Iz tega izvira pri njih tudi ona ljubezen inteligence in širših slojev do gledališča kar se posebno vidi pri onih narodih, ki nimajo svoje politične svobode, ker je gledališče pri njih eden iz najvaž-nejših zavodov v malem številu kul-turnih institucij, in se v njem izraža manifestacija narodne sile in življenja.

Ne bomo se spuščali v vprašanje, ali posamezna jugoslovanska gledališča izpolnjujejo svojo nalogo s polnim uspehom, niti jih ne bomo primer-jali med seboj. Gotovo je, da slede svojemu cilju tako, kakor jim je mo-góče — z ozirom na sredstva in sile. Naš namen je samo v glavnih potez-ah očrtati splošni značaj naših jugo-

slovanskih gledališč, da določimo sce-niško formo, po kateri naj streme in da pokažemo par misli o njih skupni akciji z ozirom na gledališko umetnost. Najprej hočemo naglašati osnovne ele-mente gledališke umetnosti, govoriti hočemo o lepoti govora, o ritmičnosti kretanj, o krepčanju izraza, o indivi-dualni interpretaciji in o čisto umet-niškem stilu. Za formo modernega odra — to se mora posebno naglašati — se ne more dati eno splošno stalno pravilo. V umetnosti je šablona izklju-čena; poleg tega so v gledališki umet-nosti razne smeri, razne „šole“, kakor se pravi navadno. Obratni oder (Dreh-bühne) Reinhardtov, z globoko per-spektivo predstavlja n. pr. pravega an-tipoda nasproti relifnemu odru Kün-stlerteatra, kakor ga je Fux skonstruiral. Ali, nezavisno od tega, kako formo odra bomo sprejeli, splošno rečeno, moramo stremiti za tem, da dobe naši odri umetniško obliko v evropskem smislu. Ali pa je to mogoče doseči s sredstvi, s katerimi razpolagajo posa-mezna naša gledališča.

Resnica je, da bi se med našimi umetniki težko mogli ustaviti pri ka-terem, ki bi imel svetovni pomen, ka-kor n. pr. morejo Čehi da se ponašajo s svojim Vojanom. S tem pa se ni rečeno, da naša gledališča ne morejo

doseči visok umetniški nivo. Toda po-trebno je preje biti na jasnem v raz-nih stvareh, ki jih imamo v delikantni in zelo razviti gledališki umetnosti. Opozorimo samo na glavne stvari.

Pred vsem se mora z odra čuti muzika govora, ki se danes prikriva z dekorativno raznobojnostjo in se ba-nalizira s hlastanjem po momentanem in površnem uspehu. Ali morejo Srbi in Hrvati reči, da so razvili na svojem odru vso lepoto svojega jezika. In vsak jezik je lep, ako se prav govori.

Ako hočete dokaza za to, morejo ga vam dati Čehi, kakor v marsika-terem drugem oziru. Njih jezik se smatra za najtrši med slovanskimi je-ziki, toda kdor je imel priliko slišati veliko češko tragedko pokojno Hano Kvapilovo, ta je mogel slišati z odra najbolj melodiozne zvoke.

Ni samo umetniška duša dajala temu lepote, ampak pravilen izgovor jezika, dikcija v tehničnem smislu, ki je dobila stalnost in pravilnost ak-centa na češkem odru šele pod dra-maturgom Jaroslavom Kvapilom. Ta-ko mora tudi naše gledališče utrditi ta akcent in sčasoma o tem ni dvoma — bodo izgovorila usta, ki bodo dvignila lepoto jezika, na ono višino, na kateri je Kainz držal nemški in Coquelin francoski jezik. Prvo je to-

rej, umetniško kultivirali dikcijo potem pa izpopolniti kretnje na odru, ker ne smemo pozabiti da osnovo igre ustvarja ritmično gibanje telesa. Pri tem omenjamo tako, da na razvoj estetičnega smisla v tem oziru nabolj morejo uplivati antična drama. Kar se tiče interpretacije v najširšem smislu, treba je skušati osvoboditi se od kon-vencionalnih šablon stare šole in ne-posrednemu izrazu dati kar največ umetniški karakter. Treba je sprejeti kot glavno pravilo, ki danes velja na modernem odru, da se povdarek dra-matskega akcenta da doseči le s čisto stilističnim sredstvom. Skratka: govo-rimo tu le o čisto umetniški režiji brez konvencionalnih primesi kompli-cirane gledališke mašinerije. Mi hoče-mo videti pred seboj vso lepoto umet-nosti odra v vsej njeni enostavni sti-listični izčiščenosti obliki. Ne bomo se spuščali podrobneje v analizo posa-meznih problemov gledališke umetno-sti. To je bilo potrebno le zato, da povemo samo svoje glavne nazore o gledališki umetnosti in pripominjamo mimogrede, da ta pravila niso vselej važna tudi za naše odre. Tu se bo-demo ustavili pri vprašanju: ali je tak čisto umetniški oder mogoč v naših malih jugoslovanskih mestih.

(Konec)

vplačujočega bivšega člana. Ker je tudi na to zaman čakal, je bil prisiljen to človekoljubno družbo tožiti.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Politična situacija.

Dunaj, 24. marca. Današnji dan je bil odločilen za rešitev politične krize. Vendar bo vsled današnjega obiska nemškega cesarja na Dunaju padla odločitev šele v ponedeljek. Ko je namreč dopoldne konferiral ministri predsednik baron Bienenroth z zastopniki vladne večine, ki so predlagali odločitev krize do ponedeljka, je Bienenroth ta predlog prvotno odločno odklonil in izjavil, da se mora politična situacija še danes razjasniti, toda po sprejemu nemškega cesarja in po avdienci pri cesarju je nepričakovano odstopil od svoje zahteve. Šeja budgetnega odseka je bila kljub obstrukciji popolnoma mirna. Rešitev krize torej pade šele v ponedeljek. V poštev pridejo ali odgoditev, ali razpust zbornice ali pa demisijska kabineta. Kot glavni vzrok pesimistične situacije se navaja dejstvo, da je Poljski klub v svoji seji sklenil, da morata v slučaju neparlamentarne vlade, to je s § 14, poljska ministri Lazarski in Glombinski še ostati v kabinetu. To je vzbudilo med slovanskimi parlamentarci velikansko razburjenje in to tembolj, ker so celo krščanski socialisti sklenili, da v slučaju neparlamentarne vlade nikakor ne more njih zaupnik, trgovski minister dr. Weißkirchner, še ostati v kabinetu.

Banova Konferenca z grofom Khuenom.

Budimpešta, 24. marca. Ban Tomašič je danes dalje časa konferiral z ogrskim ministrskim predsednikom grofom Khuenom - Hedervaryjem o imunitetni aferi hrvaškega poslanca Banjanina. Tekom konference je on tudi vprašal Khuena, ali mu je znano, da je bivši hrvaški ban baron Rauch pred kratkim konferiral z odličnimi hrvaškimi politiki. Khuen je odgovoril zelo dvoumno. Izjavil je, da je ban sicer konferiral na svojo roko, vendar je storil to samo vsled prevelike (?) skrbi za Hrvaško. Splošno se domneva, da je ta poskus povzročil oster konflikt med banom in Khuenom in da je demisijska bana Tomašiča samo še vprašanje časa.

Demisijska bolgarskaga kabineta.

Sofija, 23. marca. Ministrski predsednik Malinov je podal kralju demisijsko celokupnega kabineta. Vzrok demisijske je poraz vlade pri sedanjih občinskih volitvah v Bolgariji.

Po sklepu lista.

Simultanska produkcija šahovskega mojstra dr. Vidmarja v kavarni „Evropi“.

Na željo ljubljanskih šahovskih krogov se je vršila včeraj zvečer v ljubljanski kavarni „Evropi“ simultanska produkcija slavnega slovenskega šahovskega mojstra dr. Vidmarja, ki se je ravnokar vrnil iz svetovnega šahovskega turnirja v San Sebastianu na Španskem, kjer si je priboril drugo častno darilo.

Simultanske šahovske produkcije v „kavarni „Evropi“ se je udeležilo 22 najboljših ljubljanskih šahistov. Naval občinstva je bil naravnost velikansk. Vsak šahist je imel pred seboj svoj šah, a dr. Vidmar se je moral naenkrat boriti proti vsem. Hodil je od deske do deske in vlekel poteze. Imel je pozicije vseh šahov vedno v spominu. Nekateri so ga skušali v šali premetiti in so premenjali nekatere figure, a Vidmar je vse takoj zapazil. Občinstvo sledi igram z velikansko pozornostjo.

Stanje ob 11. uri: Dr. Vidmar dobil štiri partije, izgubil še nobene. Stanje ob 12. uri: Dr. Vidmar dobil 7 partij, izgubil še nobene. Stanje ob 14. uri: dr. Vidmar dobil že 16 partij, ena igra remis (neodločno), štiri igre se še igrajo. Stanje ob 15. uri: Šahovska produkcija je končana: dr. Vidmar je dobil od 22 partij 19, partija z absol. juristom g. Grablovičem je remis, dve partiji in sicer s tehnikom g. Vagajo in juristom g. Palčičem je dr. Vidmar izgubil.

Produkcija je trajala od devete do pol ene ure ponoči. Navzočih je bilo okoli 200 ljudi.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik dr. Ivan Lah. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano*)

Razburjenje v „Učiteljski tiskarni“. Včerajšnji „Slovenec“ je priobčil pod gori omenjenim naslovom notico,

*) Za vsebino tega spisa je uredništvu odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

v kateri pripoveduje, da je bil včeraj v „Učiteljski tiskarni“ pravcati boj. Podpisani, na katerega se omenjena notica nanaša, odgovorjam sledeče:

„Kakor pride v vsaki delavnici, kjer dela več delavcev včasih do nesoglasja, tako je došlo tudi predvčerajšnjem v „Učiteljski tiskarni“ med menoj in mojim kolegom, g. pl. Sladovičem do nesoglasja, vsled katerega je prišlo končno do malenkostnega konflikta, pri katerem pa ni bil nihče ranjen in torej „Slovenčeva“ notica nikakor ne odgovarja istini.

Sicer pa vse osebe „Učiteljske tiskarne“ odločno protestira proti temu, da je prišla ta brezpomembna zadeva v javnost, ker se je na ta način kršil sklep rednega občnega zbora tiskarjev, na katerem je bilo sklenjeno, da sploh nobene lažnjive ali lažnjivo zavite novice, ki kompromitirajo tiskarje, ne sme sprejeti noben tiskar v delo. „Slovenec“ naj bo sploh hvaležen, da se ne izrablja mnogo hujših stvari, ki se dogajajo tudi v — Katoliški tiskarni.

Dragotin Krstič Po naročilu oseba stavec v „Učiteljski tiskarni“ „Učiteljske tiskarne“ Mirko Koželj, zaupnik

Pojasnilo.

Neprijetno se mi je bilo seliti iz prejšnjega stanovanja in opustiti tam trgovino le zategadelj, ker sem v 14 letih, kar sem stanoval na Kongresnem trgu, vtaknil nemajhno svoto v trgovino, oz. popravila v hiši. Napraviti sem bil primoran stopnišče i. dr. Ker sem bil pa prepošten, da na prigovarjanje nisem zahteval pisemne pogodbe, da se zavaruje za vsak slučaj za prenaredbe, in sem zaupal častnim besedam lastnic, sem bil sedaj tako prikrajšan. Podpisani v „Izjavi“ v „Sl. Narodu“ in „Slovencu“ (14. marca t. l.) se zahvaljujem, da sta mesto mene, kar na svoj račun, naznanila slav občinstvu, da sem se preselil in kam sem se preselil. S tretjo, ki je izostala, se pa o njenih mlačih, intrigah in o postopanju z mojimi otroci še pomenim — če žele. Kar pišem, sem pripravljen vsak čas dokazati!

Fr. Kraigher,

krojaški mojster

Ljubljana, sedaj Gosposka ulica 7.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Gospodični

Mici Rozmanovi

vse najboljše

k njenemu imendan!

J.

Gospodični

za njen imendan:

„Neža je zelo, zelo, boedeča k' terga z bode priteče kri r' deča, vaš jezik je na še bolj boede, k' terga on z bode ta je preč!“

Baron Frik Frak.

Dobro gostilna ideoča

s koncesijo se radi odpotovanja v Ameriko pod ugodnimi pogoji odda. Ponudbe sprejema g. I. Keršič, Zelena jama št. 70. pri Ljubljani.

Več, dobro izurjenih pomočnikov :: sprejme takoj v stalno delo ::

Ivan Kos

čevljarški mojster, Zagorje ob Savi.

Pozor! Vablivo in priporočljivo!

Otvoritev gostilne

„New-York“.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu, kakor tudi tujcem iz dežele vljudno naznaniti, da sem z današnjim dnevom prevzela in na novo uredila staroznano gostilno „Tunel“ pod sedanjim imenom „New-York“, Kolodvorska ulica (blizu južnega kolodvora). Točila bom najboljša vina, vedno sveže pivo ter druge pijače. Za točno postrežbo bom skrbela sama in sicer z gorkimi in mrzlimi jedili po nizkih cenah. Dobi se tudi prenočišče. Sprejemam abonente na hrano in stanovanje.

Za obilen poset se priporoča

z velespoštovanjem

Beti Orehek, gostilničarka.

Stanovanje

s štirimi sobami, kuhinjo in shrambo odda g. Fr. Suštar, pod Rožnikom štev. 242.

HIŠE

ki se dobro obrestujejo, se prav po ugodnih pogojih prodajo. Polovico kupnine ostane lahko vknjiženo proti malimi obrestim. Natančneje se poizve na Vodovodni cesti št. 26.

Fran Paušner,

krojač v Ljubljani pri „Novem svetu“ javlja slavnemu občinstvu, da sprejema stare moške obleke v popravilo ter izvršuje iz starih oblek nove za otroke po najnižjih cenah.

Prispela so

pepita hlačna krila

: Angleško skladišče oblek :

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Večje industrijalno podjetje

išče dva

knjigovodja.

Reflektira se samo na dobro kvalificirane moči. Ponudbe naj se vposljejo pod naslovom „Knjigovodja“ na upravništvo tega lista.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialiteta: edina ura slovenska za telovadce. Dobi se samo pri tvrdki: H. SUTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra c.

Lastna tovarna ur v Svici.

Dragocen dar

Vam pošljemo z obratno pošto zastonj in franko, ako nam v namen razpošiljanja naših cenikov pošljete

100 naslovov (edino z dežele, ne iz glavnih mest)

zasebnih in državnih uradnikov, učiteljev, vaških duhovnikov, graščakov, gospodarskih uradnikov, tovarnarjev in tovarniških uradnikov, bolje situiranih zasebnih uradnikov, trgovcev, obrtnikov itd. s svojega bivališča in najbližje okolice snažno in razločno na polo papirja spisane.

Prodaja patentovanih novosti

L. Weiss, Dunaj II. Hofenedergasse 1.

Lattermannov drevored.

Od danes naprej

velika menažerija

levov in slonov z drugimi najredkejšimi živalmi.

Otvorjena vsak dan od jutra do večera.

Predstave vsak dan ob 5. in 7. uri.

Takrat glavno krmljenje vseh živali.

Ob nedeljah ob 11. dop. ter ob 2. pop. napr. vsako uro predstava.

Cene prostorov: I. prostor 50 vin., otroci 30 vin.; II. prostor 30 vin., otroci 20 vin.

Za obisk tega poučnega in zanimivega podjetja vabi vljudno

Juri Michel, lastnik.

Kupujte „JUTRO“.

Izvod samo 4 vinarje.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu na Glincah in v okolici vljudno naznanjava, da sva prevzela

gostilno

(prej Balija)

kjer bova točila pristna naravna vina in „Mengeško pivo“. Obenem priporočava tudi dobro kuhinjo, kjer se dobi vsak dan kosilo po 36 in 48 vin.

Proseča obilnega poseta bilježiva z odličnim spoštovanjem

I. M. Tancek.

Oblastveno avtorizirani in zapriseženi

geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica 3

prevzema vse zemljemerske zadeve ter jih najhitreje izvršuje po najnižji ceni.

Najboljše odgovori „Slovencu“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

1/2 litra

VIPAVCA?

Navadno celo noč odprto!

Naznanilo in priporočilo.

P. n. občinstvu se naznanja, da sta dospela v

kavarno Central

Sv. Pètra nasip št. 37

dva nova

„Seifert“-biljarda

najnovejšega sistema.

— Točna in solidna postrežba! —

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.

Navadno celo noč odprto!

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani po 4 vinarje

v naslednjih tobakernah:

Južni kolodvor.

Državni kolodvor.

Blaž, Dunajska cesta.

Sever, Krakovski nasip.

Ptehler, Kongresni trg.

Češark, Šelenburgova ulica.

Dolenec, Prešernova ulica.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Sajd Dunajska cesta.

Mrzlikar, Sodna ulica.

Šuble, Miklošičeva cesta.

Zupančič, Kolodvorska ulica.

Pirnat, Kolodvorska ulica.

Šenk, Resljeva cesta.

Kotnik, Šiška.

Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Košir, Hišlerjeva ulica.

Stilene, Valvarzov trg.

Sušnik, Rimska cesta.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinstejn, Jurčičev trg.

Wislak, Gosposka ulica.

Kustrin, Breg.

Tenente, Gradaška ulica.

Velkavrh, Sv. Jakoba trg.

Sitar, Florjanska ulica.

Blaznik, Stari trg.

Nagode Mestni trg.

Kane, Sv. Petra cesta.

Treo, Sv. Petra cesta.

Kušar, Sv. Petra cesta.

Podboj, Sv. Petra cesta.

Elsner, Kopitarjeva ulica.

Blzjak, Zaloška cesta.

Remžgar, Zelena jama.

Blč, Zaloška cesta.

Svetek, Zaloška cesta.

Jamšek, Tržaška cesta.

Štravs, Škofja ulica.

Zadel, Karlovska cesta.

Ojstriš, Poljanska cesta.

Sterkovič, Dunajska cesta.

Najboljše apno,

ustanovljeno leta 1873, priporoča J. Tauffer, starejši, Zagorje ob Savi. Naslednik: M. Medveda, A. Maurerja in J. Schweigerja.

Cene zmerne. Postrežba solidna.

Olimpija

крема

je suha krema, brez maščobe, ob enem naj-finejša mila, raditega je Olimpija krema, kosmetično sredstvo prve vrste. 1 lonček velja 1 krono 20 vin. Po pošti franko 1 K 30 vin. — Dobi se v glavni zalogi: Lekarna Trnkoczy, Ljubljana.

„Angleško skladišče oblek“

v Ljubljani, Mestni trg 5 ima v zalogi polno število

spomladanskih oblačil zagospode in dečke

kakor:

športne in promenadne obleke, površnike, raglane, ulstre, perlerine, klobuke in čepice.

Ravnotako tudi v konfekciji za dame in deklice kostumi, mantile, raglani, jopice, krila, bluže in čepice.

Specijalitete v

hlačnem krilu in kostumu.

Vse po priznanih nizkih cenah.

O. Bernatovič.

Julij Meinl

uvoz kave in veleprazarna.

Nova podružnica v Ljubljani

Selenburgova ul. 7

Jutro se prodaja v Trstu po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion, Trevisan, ulica Fontana, Pipan, ulica Fabra, Bevk, trg Goldoni, Vovk, ulica Carducci, Stanič, ulica Molinpiccolo, Sekovar, Vojašnični trg, Hrast, Poštni trg, Može, ulica Miramar, Magolo, ulica Belvedere, Geršina, Rojan, Raunacher, Campo Marzio, Bruna, SS. Martiri, Ercigoj, ulica Massimiliana, Rončelj, ulica S. Marco,

Cechimi, ulica dell' Istra, Bruna, ulica del Rivo, Bubnič, ulica Sette Fontane, Gramaticopulo, ul. Barriera, Spöder, ulica Barriera, Lavrenčič, Vojašnični trg, Benusi, Greta, Kichel, Rojan, Bajc, ulica Geppa, Luzatto, ulica Acquedotto, Segulin, ulica Industria, Železnik, Sv. Ivan, Lug, ulica S. Lucia, Zidar, Sv. M. Magdalena, Hreščak, ulica Belvedere.

Sim. Praprotnik stavbeni in pohištveni mizar

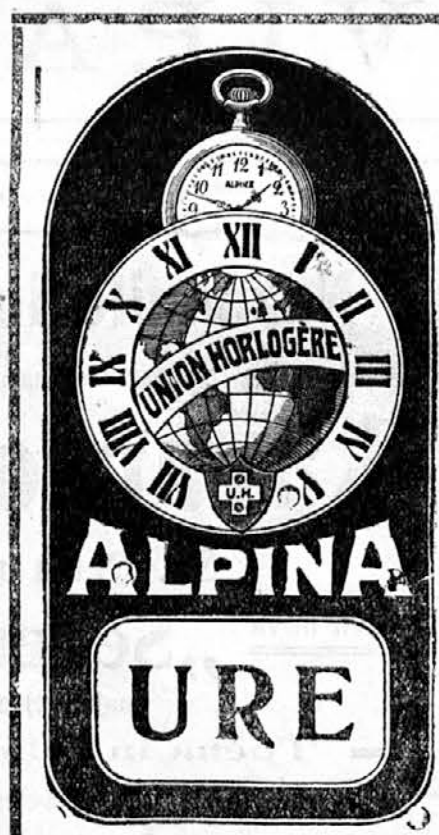
v Ljubljani, Jenova ulica 7 priporoča p. n. odjemalcem (posebno že onim v južnejših krajih) svojo veliko zalogo vsakovrstnih

.. omar za led ..

v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine, delikatesne trgovine itd.

Cene najnižje, postrežba točna. Ceniki zastoj in poštne prosto.

Obenem pa tudi prodaja zelo nizko ceno popolnoma novo opravo za špecerijsko trgovino.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna trdka.

Franc Čuden, urar Ljubljana, Prešernova ulica 1 samo nasproti Frančiškanske cerkve je delničar

največjih tovarnih švicarskih ur „Union“ v Genovi in Biele, on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljive, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

.. ALPINA URE ..

z matematično priznanim kolesjem — v zlatu, tulu, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo. Ceniki zastoj in poštne prosti.

Del. glavnica: K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fona nad K 610.000.

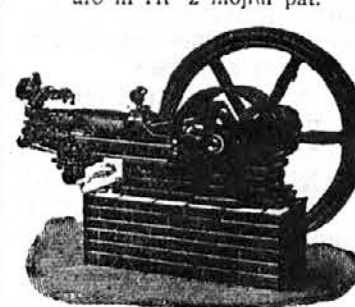
Stritarjeva ulica šte. 2.

priporoča promese na 4% Tiske srečke à K 8—; zrebanje 1. aprila; glavni dobitok K 180.000—.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

1 do 2 vin. obratnih stroškov na uro in HP z mojim pat.

motorjem z močnim pritiskom in za surovo olje od 16 PH naprej; 4 do 5 vin. pri mojih petrolinskih motorjih in petrolinskih lokomobilih, dalje 2—10 HP tudi stojče motorje

Tvornica motorjev I. Warchalowski Dunaj III., Paulusg. 1.

Na tisoče motorjev v obratu. Cenovniki gratis. Ugodni plačilni pogoji. V zalogi tudi že rabljeni petrolinovi motorji.

Priporoča se največja zaloga oblek za gospode in dečke.

Vedno najnovejša

konfekcija za dame in deklice.

A. LUKIČ Ljubljana, Pred škofijo šte. 19.

Solidna postrežba!

Nizke cene!

elniška družba

pivovarne „Union“

v Sp. Šiški pri Ljubljani

Telefon šte. 53

priporoča svoje izborno marčno, dvojno-marčno in izvozno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Cene brez konkurence!

Slovenci, pozor pri nakupovanju vencev!

FR. IGLIČ

Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev

in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Pivovarna Göss, akc. družba, prej Maks Kober v Gössu

priporoča svoja

piva v sodčkih in steklenicah najboljše kakovosti.

Zaloga v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Selenburgova ulica šte. 7 (nasproti glavni pošti).

Kupuje in prodaja:

vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. — Valute in devize. — Predajmi na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.

Promese k vsem zrebanjem.

Centrala v Trstu.

Vloge na knjižice

od dneva vložitve 4 1/2 % do dneva dviga. Rentni davek plačuje banka iz svojega.

Na tekoči in žiro račun po dogovoru.

Živahna zveza z Ameriko.

Akreditivi.

Menjalnica.

Eskomptuje

menice, devize in fakture — Zavarovanje vrednostnih papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija zrebanja srečk itd. brezplačno. — Stavni krediti. — Rembours-krediti. — Borna naročila.

Inkaso.

Filijalka v Opatiji.

Delniška glavnica K 6.000.000

Rezervni fond okoli K 300.000